

Civilisationernes sammenstød

Sagen om Punkbandet Pussy Riot nægter at dø, for den har det hele.

I midten af november på det årlige Sankt Petersborg Dialogforum, der blev indstiftet af Gerhard Schröder og Vladimir Putin i 2001, blev pigebandet på ny bragt op på et møde mellem kansler Angela Merkel og præsident Vladimir Putin. Merkel gjorde opmærksom på, at pigerne næppe havde fået to års fængsel i Tyskland, hvortil Putin replicerede, at det var nødvendigt at ansøge problemet i dets helhed.

“Kansleren udtaler sig om pigerne, der befinder sig i fængsel på grund af deres optræden i kirken. Men ved hun mon, at en af dem allerede inden da havde hængt et fugleskræmsel af en jøde op og udtalt, at de skal ud af Moskva? Vi kan ikke støtte folk, der indtager en antisemitisk position.”

Hans bemærkning vakte berettiget opsigt i både vest og øst. For det første fordi Putin talte mod bedre vidende. Han refererede til en happening i et stort indkøbscenter i 2008, hvor kunstnergruppen Vojna ved hjælp af ophængte fugleskræmsler havde iscenesat lynchninger af migrantarbejdere og homoseksuelle for at protestere mod myndighedernes antisemitisme, fremmedhad og

homofobi. Formålet med aktionen var altså præcis det modsatte; og ironisk nok er netop den pige fra Pussy Riot, Jekaterina Samutsevitj, der var involveret i aktionen i indkøbscenteret, den eneste, som er på fri fod; hun fik omgjort sin dom til betinget fængsel under appelsagen.

Putin kan ikke undgå at vide, at hans beskyldninger om antisemitisme er grundløse, for han har fremsat dem før. Næmlig i september, da han gav sit første interview efter sin indsættelse som præsident på den engelsksprogede kanel, *Russia Today*, der sender over hele verden og har til formål at forbedre Ruslands image globalt. Også dengang var han slagfærdig. Han nøjedes ikke med at referere til fugleskræmslerne og antisemitismen, men fremdrog også en anden af kunstnergruppens aktioner; nemlig gruppesex-happeningen, hvor fem par (inklusive det indsatte Pussy Riot-medlem Nadesjda Tolokonnikova) havde sex på Moskvas Biologiske Museum i protest mod seksuel snerpethed og myndighedernes opfordring til de russiske kvinder om at få flere børn.

“Selvfølgelig har folk lov til at gøre, hvad de vil, så længe det er lovligt, men den form for opførsel på et offentligt sted, kan myndighederne

ikke lade gå upåtalet hen. Bagefter uploadede de en video af orgiet på internettet. Nogle fans af gruppesex siger, at det er bedre end sex en-til-en, for ligesom i gruppesport behøver man ikke selv at ramme bolden hver gang”, sagde Putin dengang.

Udtalelserne gik verden rundt, men i den forbindelse blev det dementeret overalt, at gruppen var antisemitisk. Tværtimod.

Så hvorfor gentog Putin beskyldningen over for Angela Merkel? Forklaringen er ligetil. Han sagde det, fordi Merkel er tysker. At formane hende om, at man bør tage afstand fra antisemitisme, er det samme som at sige, at tyskerne ikke har noget at sige russerne på, når det kommer til brud for menneskerettigheder, for det var dem, der var nazister. Hvilket lyder lige præcis så groft, som det var ment. Og hermed er vi fremme ved, hvorfor Pussy Riot sagen er blevet et symbol på den voksende kløft mellem Øst og Vest.

Det er den, fordi den rummer alle brudfladerne mellem det traditionelle og det moderne samfund; mellem Vesten og Resten. Det er kunsten mod kirken; kvinderne mod patriarkatet; demokratiet mod den autoritære stat; civilsamfundet mod magthierarkiet; de sociale medier mod den statskontrollerede presse; de unge mod de gamle; velfærdssocialismen mod statskapitalismen, den seksuelle frigørelse mod dydigheden. Det er ikke spor tilfældigt, at gruppens navn er engelsk og aldrig

er forsøgt oversat til russisk i Rusland; ikke spor tilfældigt, at gruppen kommunikerer i lyd og billeder frem for i ord; gruppen er i sin essens et vestligt fænomen. Derfor er Pussy Riot på alles læber i Vesten, mens de snesevis af andre russiske oppositionsfolk, både før og efter denne sag, der har fået en langt mere ublid medfart af myndighederne, er fuldkommen ukendte.

Men det er til gengæld også årsagen til, at det store flertal af russerne er på Putins side i sagen om Pussy Riot. For Rusland havde ikke været Rusland uden russerne; og for det store flertal i et traditionelt samfund er Pussy Riot et symbol på dekadence, gudløshed og promiskuøsitet; den vestlige smitte, som Rusland i det meste af sin historie har bekæmpet. Gruppens vestlighed er dens svaghed i Rusland.

Betyder det så, at vi ikke skal protestere mod menneskerettighedskrænkelser i Rusland? Nej. Men det betyder, at vi med fordel kunne tænke lidt strategisk. Der er steder, hvor borgeren i det traditionelle og det moderne samfund kan mødes i deres afsky: I tilfælde af korrupsion, magtmisbrug over for den lille mand og stemmefusk. På de områder kunne Vesten med større styrke hæve sin røst over for Putin: For her er vi enige med russerne om, at Vesten er overlegen.

Anna Libak er bogredaktør på Weekendavisen.